

20.06.2024

Asia: VN/28373/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain (1224/2004) 2 ja 3 lukujen muuttamisesta.

Luonnoksessa ehdotetaan, että erikoislääkärin vastaanottokäynnistä olisi oikeus sairaanhoidon korvaukseen vain silloin, kun kyseessä on yleislääkärin tai yleislääketieteen erikoislääkärin lähetteen perusteella tapahtuva käynti erikoislääkärillä. Poikkeuksena tästä olisivat naistentautien ja synnytysten erikoislääkärin, silmätautien erikoislääkärin, psykiatrian erikoislääkärin sekä suu- ja leukakirurgian erikoislääkärin käynnit, jotka olisivat korvattavia myös ilman lähetettä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan ehdotus on periaatteeltaan oikeansuuntainen. Suomalaiset yleislääkärit, erityisesti yleislääketieteen erikoislääkärit, ovat laaja-alaisia asiantuntijoita, jotka pystyvät tutkimaan ja hoitamaan suurimman osan terveysongelmista. Myös sairausvakuutuskorvausten painopistettä on siksi järkevää siirtää yleislääkärien ja yleislääketieteen erikoislääkärien vastaanottokäynteihin.

Muutos voi johtaa siihen, että asiakkaat hakeutuvat yleislääkärin vastaanotolle ainoastaan saadakseen lähetteen erikoislääkärin vastaanotolle. Terveydenhuollon voimavaroja tulee käyttää mahdollisimman vaikuttavasti niin julkisessa kuin yksityisessä terveydenhuollossa. Vähähyötyisten yleislääkärivastaanottojen määrän kasvu ei edistäisi lakiluonnoksen tavoitteiden saavuttamista.

Luonnoksen mukaan uudistukseen varatun rahoituksen mahdollistamalla korvaustaksojen korotuksilla pyritään edistämään sitä, että taloudellinen kynnyks hakeutua yksityisen terveydenhuollon palveluihin olisi nykyistä matalampi ja entistä useammalla olisi mahdollisuus halutessaan käyttää yksityistä terveydenhuoltoa. Hallitus on varannut syksyn 2023 budjettiriihessä

vaalikauden ajaksi Kela-korvausten muutoksiin kokonaisuudessaan 500 miljoonaa euroa, josta valtion rahoitusosuus on 335 miljoonaa euroa. Tämän rahoituksen myötä yleis- ja erikoislääkärin korvaustaksoja sekä psykiatrin vastaanottojen korvaustaksoja nostettiin 1.1.2024. Myös esimerkiksi psykoterapioiden ja hammaslääkärin perustutkimuksen korvaustaksoja korotettiin.

Kuten esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, yksityislääkäripalkkioiden korvaukset keskittyvät keski- ja hyvätuloisille. Julkisuudessa on viime aikoina käsitelty myös yksityisten palveluntuottajien kasvaneita palvelumaksuja. Ehdotamme, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tai sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö arvioi jo kuluvan vuoden aikana, miten vuoden alussa tehty korvaustaksojen korotus on vaikuttanut asiakkaan maksamaan käynnin kokonaishintaan. Laskelmissa on syytä huomioida myös muissa maksuissa kuin lääkärinpalkkioissa tapahtuneet muutokset. Tällöin voidaan arvioida, onko yksityislääkärin vastaanotolle hakeutuminen ollut Kela-korvausten korottamisen myötä tosiasiallisesti mahdollista aiempaa useammalle.

Luonnoksessa ehdotetaan, että fysioterapeutin käynnit olisivat korvattavia ilman lääkärin lähetettä enintään neljä kertaa kalenterivuodessa. Fysioterapeutin suoravastaanotosta on saatu hyviä kokemuksia. Ehdotettu korvaus neljästä fysioterapiakäynnistä vuodessa ilman lääkärin lähetettä on jonkin verran laajempi kuin hyvinvointialueen yleinen käytäntö suoravastaanottojen yhteydessä.

Luonnoksessa ehdotetaan myös, että suuhygienistin hoito- ja tutkimuskäynnit olisivat korvattavia ilman hammaslääkärin lähetettä enintään kaksi kertaa kalenterivuodessa sekä hammaslääkärin suorittama suun ja hampaiden tutkimus kerran joka neljäs kalenterivuosi tai hammaslääkärin toteaman tarpeen perusteella enintään kerran kalenterivuodessa. Hyvinvointialueen näkökulmasta ehdotuksia voi kannattaa. Ehdotuksen mukainen Kela-korvaus hammaslääkärin suorittamasta suun tutkimuksesta on linjassa Duodecimin Hyvä käytäntö -konsensusuosituksen kanssa.

Ehdotetut muutokset eivät vielä sisällä elementtejä, jotka selkeästi parantaisivat hoidon jatkuvuutta yksityisessä terveydenhuollossa. Kela-korvausjärjestelmää on jatkossa uudistettava kokonaisuutena nykyistä vaikuttavammaksi.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on käynnistänyt virkalääkärimallin tueksi ammatinharjoittajamallin pilotin. Mallin tarkoitus on sitouttaa yksityislääkäreitä yhdenvertaiseen yleislääkärityöhön hyvinvointialueen järjestämävastuun piirissä. Mallia voisi tulevaisuudessa toteuttaa yhteistyössä Kelan kanssa. Yhteistyömallissa hyvinvointialue vastaisi palveluiden kokonaisuudesta, laadusta, moniammatillisuudesta ja yhdenvertaisuudesta sekä maksaisi ammatinharjoittajalle korvauksen väestövastuun kantamisesta. Kela voisi korvata sairausvakuutuksesta käyntejä ammatinharjoittajan vastaanotolla. Potilaan maksuosuus olisi sama riippumatta siitä, onko häntä hoitava lääkäri viranhaltija vai ammatinharjoittaja. Hyvinvointialueiden ja Kelan yhteinen ammatinharjoittamalli helpottaisi lääkäripulaa julkisessa perusterveydenhuollossa ja parantaisi hoidon jatkuvuutta. Rahoitus pysyisi monikanavaisena, mutta voimavarat kohdentuisivat vaikuttavammin.

Leppäharju Saara

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - Palvelualuejohtaja, yhteiset sosiaali- ja
terveyspalvelut, Markus Paananen, 20.6.2024 § 21